

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominica, candu o cola intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurailoru.

Prețulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune, **Josefstadt, Langgasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 29/11 dec. 1867.

Fericirea Austriei, daca ar depinde de la despusetiunile legelative privindu la multimea si nu la calitatea loru, ar fi intrecutu de multu pre a veri caruia statu din Europ'a.

Acést'a cauta se ni bata la ochi, vedindu aptivitatea ce desvólta aste dóue parlaminte ale monarchiei, adeca senatulu si diet'a, cari tocm'a se ocupa ambele de partea finantiala a dualismului.

Se judecãmu inse cu dreptate si se recunóscemu cã in asta privintia absolutismulu a fostu si mai fructuitoriu, a produsu si mai multe legi — dupa conceptulu seu — in catu nu parea neintemeiata presupunerea celor'a ce se temeau cã vor fi osenditi a ceif in editiune austriaca pe rondu tóte legile popóraloru neconstitutiunali ce au aparatu de la tablele lui Moise pana la Corniciaa-Cniga a Muscaliloru.

Si astadi se mai gasesce ici colè cate o colectiune completa de legi si ordinatiuni de sub absolutismu. Insa si acést'a colectiune ajunge pentru a face o biblioteca. Si daca o vede cate unu strainu, eschiamo mirandu-se: o! cã multe pecate ati avutu pre timpulu acel'a, cãci multe canóne vi-au trebuitu, deci onóre celuia ce a fostu capace a ve purgá ca se deveniti ceea ce sunteti astadi.

In multimea despusetiuniloru, dualismulu cu dóue parlaminte tocm'a nu va se remana departe inderetrulu absolutismului. Care inse din aceste dóue sisteme va ferici mai multu Austri'a, va spune venitoriulu.

Ce potemu vedé acum este cã dualismulu in tocm'a absolutismului nu se atinge de bub'a cea mai adanca si mai paresita a statului, de cestiunea natiunitatiloru.

— Luni s'a inceputu in corpulu legelativu alu Franciei criticarea politiceii guvernului in afacerile germane cu oca siunea resbelulu de anu. Lupt'a, precum ni-o aréta telegrafulu, a fostu apriga de amendóue partile. Orleanistulu Thiers pretinde cã guvernulu francescu fatia cu Germani'a a renunciatu la vechi'a sa politica de la Richelieu pana in dilele nóstre, cã guvernulu a fostu si italianu si germanu numai francu nu, cãci a lasatu a se formá o putere gigantica la fruntari'a Franciei.

In catu e inse pentru Germani'a, politicii francesci nu pórtu in unanimitate sentiminte inimice, si asiè lui Rouher i-a fostu lesne a replicá. Densulu inse s'a marginitu a dechiará cã resbelulu n'ar fi fostu cu invoirea Franciei. O dechiaratiune mai respicata s'a feritu ministrulu a face, dóra din caus'a cã — precum se afirma — dechiaratiunea apriata facuta in caus'a Romei, a desplacutu fórtu Imperatului, carele a despusu delocu ca ministrulu Moustier prin o nota adresa Florintiei, se splice dechiaratiunea in sensu mai leniscitoriu. Principele Napoleone inca va avé intalnire cu regele Victoru Emenulu, menita a preveni ori ce recéla intre Paris si Florenti'a.

Morburile dualismului.

Sistem'a dualismului are — precum am spusu si alta data — dóue morburu, si anume in Cislaitani'a morbulu cehicu, éra in Translaitani'a celu croatu.

Se urmarimu cu atentiunea nóstra direptiunile in cari s'au desvoltatu acele morburu.

Mai antaiu vom vorbi despre Croati'a.

In acést'a tíera tocm'a decurgu pragatirile pentru diet'a ce se va intruní la Zagrabia in ianuariu alu anulului ce vine, si a careia missiune va fi a se pronunciá despre relatiun'le de dreptu publicu contra afacerile comune imperiali, va se dica despre sistem'a dualismului.

Scimú cã partit'a natiunala croata sub regimulu lui Schmerling se opunea centralismului, éra acum candu d. Beust direge reconstituirea constitutiunala a monarchiei dandu-i o forma dualistica, acea partita natiunala se opunea dualismului.

Natiunaliu avura purure majoritatea in dieta. Deci guvernulu dualisticu prevedea cumca cu acést'a majoritate nu va scóte dualismulu la cale, si se convinse cã-i trebuesce unu nou medilocu, o direptiune nóua.

Acestu medilocu se gasi rapede. Erá celu intrebuintiatu dejá in Transilvani'a si cu care lumea mare deveni legata la ochi pentru a nu vedé desconsiderarea ce se face drepturiloru majoritatei din tíera.

Astfelu casí in Transilvani'a se incepu si in Croati'a cu modificarea legii eleptorale pe calea octoarii.

Unionistii octoara, deci se intielege cã densii au octroat'o precum li veniá loru la socotéla, precum erau convinsi cã vor poté scóte la dieta o majoritate unionista.

Pre langa acést'a lege eleptorala octoata, unionistii — deveniti si in Croati'a la frenele guvernului si alu caror'a capu este locutienintele de banu br. Rauch — intrebuintiara multe feliuri de medilóce pentru influintiarea alegeriloru.

Astfelu succese unionistiloru a castigá maiortate in alegerile de pana acum, si se prevede cu securitate cã si in dieta majoritatea va fi a loru.

Partit'a natiunala se vede insielata in speranti'a sa. Ea sperá multu — in mani'a legii eleptorale — mai vertosu de la cercustanti'a cã unionistii nu erau in stare se arete unu programu politicu óre care.

In fati'a, deschiderii dietei, ambele partite si-formulara programele loru. Partitei unioniste i place a se numí „natiunala constitutiunala“ (se nu ne seduca numele acest'a, e tocm'a asiè de nimeritu casí veri care altulu) éra partit'a natiunala se numesce „natiunala liberala.“

Programulu partitei natiunale constitutiunale marturisesce de afaceri comune croato-unguresci resbelulu, comericiulu si finantiele.

Partit'a natiunala liberala vre uniunea cu Ungari'a, dar totodata si autonomia si intregitate teritoriala a regatului

triunitu. (Uniune si autonomia?) Acést'a autonomia s'ar esprime in urmatóriele:

1) participarea la oblegamintele ce delegatiunile le-au primitu a supra Ungariei si a intregului teritoriu a corónei ung. prin urmare si a supr'a Croatiei; 2) afaceri comune cu Ungari'a sunt comericiulu si comunicatiunea; 3) deplina nedependentia in administratiunea interna, invetiamentu si justitia; 4) intregitate teritoriala, adeca anessarea Dalmatiei. (Si croatii tindu la Dalmatia casí ungerii la Transilvani'a.) Afacerile comune cu Ungari'a se le decida delegatiuni alese din ambele diete pre bas'a paritatei. Li mai trebuesce unu guvernulu parlamentariu responsabil. In afacerile comune delegatiunea croata s'ar uní cu cea ungerésca.

Desi acést'a nu se póte considerá casí unu programu definitivu alu partitei natiunale liberale, sémena inse cã in situatiunea de astadi e aplecata la multe concessiuni, desclinitu suprinde pronunciarea cuventulu uniune, ori cum e cercuscisa, si ni aréta cã aici dualismulu a frantu in catva resistinti'a de mai nainte.

Nu altminte este in Boemi'a. Cehii mai nainte erau inimici resoluti ai dualismului. Mai apoi guvernulu credea cã-i va poté impacá cu o coronatiune. In septemana trecuta dechiará unu organu de alu loru cã incoronatiunea este o jocariá pentru coppii politici, loru inse li trebuesce o dieta comuna pentru tóte tierile corónei cehice. Va se dica, densii vor fi contrarii dualismului numai pana ce ii vor primí si pre ei in compania, ca asiè se domnésca trei insi in locu de duoi.

Ast'a ar fi apropiare din partea cehiloru, cu pretiu in adeveru nu bagatelu dar neci scumpu.

Ar fi inse o conchisiune nemotivata daca s'ar afirmá inca acum'a cã aceste popóra slavice ar fi renunciatu la trecutul loru. Acést'a apropiare e numai paruta, mai multu sémena menita a-i scóte pre densii din passivitatea de astadi si a li deschide unu terenu de actiune pre care se continue vechi'a loru direptiune.

Nemtii pana acum nu sunt dispusi a cercá invoirea cehiloru neci cu miculu pretiu ce li se imbia. Ei sciu cã urmarea ar fi o pretensiune din partea poloniloru pentru a fi primiti de alu patrare membru alu companiei, — si cine scie pre cari popóra din sudvestulu monarchiei nu le-ar molipsí asemene dorintie?

Dreptaceea in Boemi'a tóte vor remané deocamdata in stadiulu celu vechiu, cehii vor continuá opusetiunea. Densii posedu, precum scimú, si intieligintia si avere mai mare de catu ungerii, deci opusetiunea loru contra dualismului fi-va óre macar asiè de eficace casí a ungeriloru contra centralismului? Venitoriulu ni va spune.

Nemtiloru nu li pasa pentru cã deputatii de natiunalitate niemtiésca din Boemi'a au venitu la senatulu imperiale, au satisfacutu formeloru, sunt lenisciti. Avendu inse formalitatea, caus'a inca nu e castigata in meritu. Asemene nepasare ni aduce a minte anecdota: „Ovreule! ti-

au furatu armariulu!“ — „Ce mi pasa, omule, chei'a e la mine!“

De la diet'a Ungariei.

Siedinti'a de sambeta 7 decembre a casei reprezentantiloru.

Presiedinte: Carolu Szentiványi.
Notariu: Ludovicu Horváth.

Dintre ministri sunt de fatia: cont. Andrassy, br. Eötvös, Lónyay, br. Wenkheim, Horváth si Gorove. Dupa autenticarea protocolulu siedintiei trecute, trecendu restimpulu de trei dile de la prim'a votare legea pentru cuota fu definitivu votata.

Se cotesce propunerea lui Lónyay. Propunatoriulu aretandu necesitatea alegerii unei comisiuni finantiale, e de parere, ca comisiunea aceea se consté din 15 membri. — Cas'a apróba si presiedintele pronuncia.

Deák combate alegorea de 15 membri si afirma cã o mai cu scopu se fie membri mai putieni, elu tiene 9 membri de suficienti. Bernáth se dechiaru pentru alegerea de 15 membri, si asiè remane primita propunerea lui Lónyay, prefigundu-se diu'a de luni pentru alegere.

Dupa ce substerné ablegatulu Kuba o petitiune a orasiului Szkalicz, pentru daunele cauate de resbelulu anulului trecut, se cotesco proiectulu de lege pentru subsidiele la detoriele de statu.

Madarász cere, ca se se octésca propunerea lui mai de multu predata casei, referitória la detoriele de statu. Se cotesce.

Gajzágó face observarea, cã pertractarea propunerii lui Madarász se se puna la ordinea dilei. Deák tiene acést'a de prisosu, fiindu cã se póte debate totu o data cu proiectulu de lege a comisiunei centrale candu apoi primindu-se cest'a, cel'a cade de sine.

Kerkápolyi cotesce referat'a comisiunei centrale.

Dintre vorbitori fu Colomanu Tisza primulu, carele se scolá in contra proiectulu de lege. Densulu desi recunóce din cause politice necesitatea participarii Ungariei la detoriele de statu, totusi tiene de bine a pronunciá apriatu in lege, cã Ungari'a numai din motive politice primesce sarcin'a aceea, ca se nu aiba contrarii oca siune la aplicari false. Sprimendu-si dorintia de a vedé desolinita administratiunea acelu capitalu de detorfí, a caruia interese le solvece Ungari'a, face atenta cas'a, ca se nu primésca o sarcina atatu de mare, ce Ungari'a fora ruinarea sa materiala n'ar poté-o portá; cãci unu poporu materialu ruinatu, nici in libertate nu mai afla mare placore. In fine róga cas'a ca se amene pe vr'o cateva dile desbateru speciala a proiectulu de lege, pana se vor poté aretá casci date autentice a supr'a cestiunei detoriiloru de statu.

Br. Gav. Kemény intr'o dictiune fórtu lunga se încerca matomatico a demustrá cã 29.1 milliúne florini pentru Ungari'a nu e o suma nesuportabila; face o paralela intre Ungari'a si poporatiunea ei si intre tierile cele late a monarchiei, pe cari vine sum'a cam de 120 milliúne florini in totu anulu. Incheia vorbirea sa cu atacuri contra asertiuniloru lui Ghiczzy, Tisza si Madarász.

Várady Gábor e de o parere cu Tisza; aréta mai de parte lips'a mare de sume disponibile pentru latirea culturoi si sciintiei economice la popórale Ungariei.

Trecerea oratorulu la obieptulu dlui ministru de cultu, dede ansa acestuia a-i face unele observari. Domnulu ministru de cultu br. Eötvös recunóce, cã primirea sumei de 29.1 milliúne florini interese anuali se face din partea Ungariei cu sacrificiele cele mai grele, inse fiindu numai asiá posibila mantuirea partei cei late a monarchiei de perire si fiindcã de la existintia aceleia depinde si existintia Ungariei, elu si-insusiesce principiile proiectulu de lege si incheia in modulu urmatoru: „Nu potu fi de pa-

rerea acelor'a, cari cugeta, că noi, cei ce ne murgulim cu speranții a unui viitor mai frumos, numai fantasiăm.

Siedint'a de astadi a casei reprezentantilor

Pesta 25 noemy.

Presedinte: Szentiványi. Dintre ministri sunt de fatia: Andrassy, Wenckheim, Lónyay, Eötvös, Gorove si Miko.

Dupa autentizarea protocolului siedintiei trecute, interpeleza Csiky pe ministrul de resbelu, intrebându-lu pe care lege s'a basatu in ordinatiunea sa pentru prelucrarile de asentare pe 1867. — Andrassy observa că numai de catu ar dá respunsu daea ar avó a mana numit'a ordinatiune, din care — supune min. — s'ar aretá că nu póte fi vórba de violare de lege in ordinatiune.

Dupa aceste se trece la ordinea dilei: debaterea generala supra legii pentru detoriile statului.

Hunfalvi (deákistu) are cuventu. Madarász lu intrerupe aretandu că celu din urma vorbitoriu in acésta cestiune inca a fostu guvernamentalistu si este indetinat a vorbi in ronu: unulu pro, altulu contra. Presedintele observa că prevorbitoriu a fostu Eötvös care fiindu ministru póte cuventá si fara se vina in siru. Deci vorbesce Hunfalvi intre altele: detorint'a fie carui doritoriu de impacatiune este a usiorá catu se póte sarcinele tierii, e contra celoru ce potesou bancrotare.

Al. Nicoliciu se adreseza catra Eötvös dicendu: De óra-ce fie care patriote detoratu a dá sange si avere pentru patria, de ce se nu dee si acea parte a cetatianiloru, care dá absolutismulu medilócele pentru sugrumarea libertatii, o particea din venitele si averea sa pentru usiorarea detoriloru.

I. Bano, contra bancrotarii: odiulu bancrotarii ar cadé supra ministeriului actualu si prin elu supra natiunii. Sgduirile ce le ar atrage tierii sunt de evitatu in interesulu tierii.

Asiá mai vorbira multi pentru propunerea lui Tisza precum: Bonis, Beniczky, Szontágh; si pentru proieptulu de lege: Borcsányi, Bujanoviciu si Török. Timpulu fiindu tare naintatu se inchide siedint'a de astadi remanendu a se continuá mane debaterile; intre vorbitori sunt insinuati la cuventu cei mai renumiti vorbitori ai casei.

Direptinne noua in politic'a inimiciloru natiunalitatei romanesci.

„Neue Freie Presse“ (Nou'a Presa Libera) de sambeta trimite in lumea larga o corespundintia din Londra cu privire la caus'a romaniloru de pretotindene. O dâmu cetitoriloru nostri in traducere, precum urméza: „Londra 2 dec. (Politic'a vitória a romaniloru.) Reportatoriulu din Bucuresti a diariului „Times“ ni dá se precepem cumca ministeriulu lui Brateanu, care tocm'a a indeplinitu disólverea camerei, va fi sustienutu de Domnulu Carolu cu ori ce pretiu, pentru că si-scie dejá rol'a sa de a rostulu (fora de carte) in strafomările mari ce se pregatesu in orientu. Dupa primele relatiuni ale tenerului statu romanu catra curtea Tuilerieloru urmara legaturele cu Berlinulu cari condusera la suirea principelui de Hohenzollern pe tronulu principateloru unite. Astadi influint'a rusésca e in precumpenire. Cu ajutoriulu acesteia — adeca in contradicere tuturora traditiuniloru de pana acum — spéra partit'a natiunala romana a-si pune in lucrare cunoscut'a ei dorintia d'a se estinde „pana la Tisa“. Deci e vórba de esplodarea sistemei statului ungurescu. Intr'acést'a anesiu-nistii din Bucuresti mergu mana in mana cu politic'a moscovita.

„Se intielege că nu fora de tomciu s'a pusu la Dunarea de jos unu principe din cas'a regelui de Prusi'a. Bismark, la intreprinderile sale in contra Austriei, a voitu ca pontru casulu estremu se aiba unu aliatu chiar in provinciele dunarene. Politie'a rusésca, care priviá cu ochi chiorisi la cerbicosulu elementu magiaru, afá că-i vine la socotéla daea o natiunalitate contra-ria celei magiare va sparge stavil'a carpatina. Pre unde se face odata gaura, potu intrá si altii. Unu statu romanu estinsu pre con'ta Ungarioi ar fi dóra premergatoriulu estinderei rusesci pana in inim'a teritoriului tieriloru impreunate sub corón'a lui Stefanu. Daca faim'a e adeverata, apoi catra acést'a in momentul de fatia se incérea o casatoria a Domnului Carolu

cu o principésca rusésca, — in tocm'a precum regele Georgiu din Greci'a, care de la nordu departe fu mutatu la Aten'a, prin ce totodata se imputienara persónele — si altminte putiene la numeru — ce stau intre successiunea dana si pretensiunile rusesci.

„Romani'a pana la Tisa“ e o devisa pronunziata nainte de ast'a cu 15 ani de catra unu frate alui Brateanu intr'o scrisóre publica in contra ungurului Irányi la Paris. De la massim'a: „Romani'a pana la Tisa“ nu vre se lase nemica acésta partita, careia i-e totu atat'a daea se va aliá cu Ludovicu Napoleone, cu contele Bismark séu cu Tiarulu Rusiei. Dd. Brateanu si consoci in adeveru au trecut prin mari schimburi in observarea politicii gintei loru. Ministrulu de astadi alu Domnulu Carolu a fostu odata conluoratoriulu lui Mazzini, Ledru-Rollin si a altoru capi democratiei in „comitetulu centrale alu revolutiunei europene“ ce resiedea la Londra. Prochiamatiunile ce le odá atunci acestu comitetu, au fostu subscribe si ded. Brateanu.

„Pentru asemenea politica in orientu s'ar recere d. e. in Ungari'a a despartí diferitele „natiunalitati“ nu numai dupa districte, ci si dupa teritóriele orasielor, si in lantrulu orasielor dupa cortele. Toem'a multimea natiunalitatiloru si limbeloru indegetéza acolo necesitatea unirei daea nu vor se cada cu totii in caote. Se intielege că intieptiunea nu gasesce resunetu in urechile ultraistiloru anesiu-nistii romani. Ei nu se multiamescu a domni in principatele dunarene, unde este inca multu de lucratu pana la contopire. Ei vor se ajute a derimá Ungari'a care e un'a din stavilele cele mai bune anti-rusesci, — si acést'a o facu chiar cu pericululu d'a se ucide insisi la caderea vechiului edificiu de statu.“

Acestu articlu alu numitulu diariu niemtiescu merita multa consideratiune din parte-ne, căci pre scurtu contine tóte invinuirile si in-negririle ce se arunca a supra elementulu romanescu incependu de la regiunile cele mai nalte pana la ultimele clase ale poporatiunei ce se ocupa de afaceri politice.

Neci pana acum'a nu s'a sfiitu díaristic'a straina a-si incarcá colónele sale cu felurite calumnii in contra romanismulu. Acum inse se inmultiescu, numai si numai pentru că poporulu romanu lupta pentru natiunalitate, sa, nu vre de buna voia se-si imbie grumadii pentru jugulu egemoniei cutarei natiunalitati straine. Ne ataca, ne batjocorescu, numai pentru caus'a natiunalitatei, căci altu ceva noi n'am facutu.

Mare, scumpa si santa trebuie se fie natiunalitatea nóstra romanésca, căci multini-o invidiéza, multi dorescu se puna densii man'a pre éa, se ne stapenésca.

Straordinaria trebuie se fie tenacitatea elementulu romanu si splendidu venitoriulu ce ne ascépta, căci altminte n'am avé inimici asié de multi, ni-ar lipsí legiunile de calumniatori.

Dar acum, dupa ce aparura in publicitate acele barfele, este detorint'a nóstra, este intoresulu causei nóstre a le combate.

Dreptaceea ca se aretámu cate absurditati cuprinde acelu articlu, lu vom analisá aci pre scurtu:

Afirmatiunile sale principale sunt: 1) Romani'a vre se se estinda pana la Tisa cu oca-siunea strafomáriloru din orientu, — si 2) Romanii primescu influint'a rusésca.

La puntulu antaiu: Pentru ca romanii se se estinda pana la Tisa, ar trebú ca se dorésca numit'a oca-siune, adeca o batalia in orientu, casí o conditiune neaperatu necesaria. Dar cumca romanii nu vor batalia in orientu (si prin urmare nu vor oca-siune d'a se estinde Romani'a pana la Tisa) dovedesce tonulu díaristicei romanesci, noi ne-am pronunziatu si repetimú mai in fie care numeru: pace si amicé-tia intre popórale din orientu. Éra daea resbelulu va fi neineunjurabile, atunci macaru guvernulu nostru magiaro-austriacu am doritu si dorimú se nu ic parte, ca se nu atraga a supra sa neci o urmare, si desclinitu ca se nu se inmultiesca dárele bietulu poporu. Societatea romana de preste Carpati inca are multa buna-voianta pentru Austria, in catu mai multa ane-voia am poté acceptá de la cei ce moscenescu suvenirile lasate acolo de armat'a de ocupatiune austriaca de pre timpulu resbelulu de Crimea. Deci incape óre conceptulu de pace, fractiate, amicé-tia, ce propaga romanii, incape cu conceptulu euceririi ce ni-lu atribuesce Pres'a? Nu, este absurditate, ce „Nou'a Pres'a“ n'ar comite-o, daea n'ar fi totodata si „Libera“ de veri ce logica.

La puntulu alu doile: Romanii, ori la cate revolutiuni a fostu espusa tier'a lor in decursulu secleloru, n'a alergatu neci odata veri o partita la ajutoriulu Tiarului, cu atat'a mai vertosu n'o potu face acést'a astadi in seclulu natiunalitatiloru, căci natiunalitatea nóstra diferesce de cea slava ca ceriulu de pamentu. Din contra ungurii, — a caror'a limba e slava in materia si numai in forma constituesce o idioma independinte — numai una revolutiune avura in timpulu mai nou, si deputatiunea de aristocrati unguri perigriná la Petrupole. Deci cari dintre noi cunoscu cáile Rusiei?

De alta parte diplomati'a rusésca carea cu capacitatea sa nu e ultim'a in Europ'a, si desclinitu nu stá in deretrulu diplomatiei austriace, scie pre bine că statele constituite pre bazele moderne, intre cari se numera si natiunalitatea, séu libertatea necesaria desvoltarii natiunalitatiloru, sunt de regula mai tari de catu statele pre baze vechi si poliglóte in cari lipsesce libertatea natiunalitatiloru, buna óra cum e Ungari'a cutierile de sub egemoni'a ei. Deci ar fi una imputare nemeritata de diplomati'a rusésca care propaga interesulu seu si nu alu veciniloru, a presupune că dens'a voiesce infintiarea unoru state tari in jurulu seu, tari eventualminte nu numai prin libertatea individuala ci si prin cea natiunala.

Repetimú ce am disu alta data óa ungurii pana ce ducu politic'a de acum nemultiamitória pentru natiunalitati, pana atunci impedece intarirea Ungariei precum am dorí-o noi, pana atunci lucra chiar pre placulu Rusiei care nu poté dorí o Ungaria tare, — si dreptaceea ar poté contá pe spriginulu Rusiei, care purure e gal'a a se pronunziá contra libertatei, si desclinitu contra libertatei natiunalitatiloru vecine. Catra acestea se mai adaugomú că poporulu romanescu scie pre bine, mai vertosu din Besarabi'a, cumca slavismulu nu este mai putienu acru de catu magiarismulu. Trebuesce dara ca „Pres'a“ se nu ne cunósea defelu candu vorbesce despre noi, căci altminte nune-ar presupune asié de nepreceptu in catu se dorimú a schimbá egemoni'a magiara cu ceaslava: schimbarea stapeniloru, bucuri'a nebuliloru.

Cu atat'a finimu reflesiunilo nóstre la cele dóne punte de invinuri ce le póta inimicii nostri pretotindene, si cu cari li-a succésu a ne aruncá in situatiunea de astadi.

Catu e pentru d. Brateanu, densulu ca barbatu de statu si-va fi avendu respeptele sale, dar ca atare nesmintitu nu póta cu sine susceptibilitati femeesci pentru laudele séu atacurile din díaristic'a straina, i-e totu atat'a, neci se va acúsá neoi va dorí se-lu scuseze cinóva. Daca totusi vorbimú si in asta privintia, apoi acést'a o facemú numai pentru a prevení latirea unoru principie retacite.

Din parte-ne nu vedemú o neconsecintia in aceea că Brateanu a fostu odata republicanu si astadi e monarchistu. Scopulu i-a fostu de securu pururea fericirea natiunalitatei, éra mediloculu l'a tienutu a fi atunci republic'a si astadi monarchi'a, apoi consecint'a si neconsecint'a nu privesce medilócele ci scopulu, catra care inse n'a peccatitu.

La 1848 ide'i'a republicana érá fórté latita, in Ungari'a se si prochiamase, éra caus'a érá logica, a si desfasiurat'o principele Napoleone in renumit'a sa cuventare de la Ajaccio. Adeca popórale candu au plecatu la lupt'a in contra lui Napoleone I primisera multe promisiuni despre libertati de la suveranii Europei numai se scape de Bunaparte. Scapara, dar si promisiunile se uitara, si ast'a fu caus'a că la 1848 asié de multi nu credeau in monarchia.

De atunci lumea a facutu esperiintie si dupa ce s'a desbracatu de iritatiunea numita, s'a convinsu că cam de regula republiceele conducú la resbele civile intre partite, séu la ruinarea libertatiloru pentru a satisfacé planuriloru cutarui ambitiosu. Éra despre monarchia scia mai de multu că duce la absolutismu. Es-semble sunt de totulu multe. Cu aceste inventiature si esperiintie a constatatu apoi că monarchi'a ereditaria moderata de parlamentu este form'a cea mai buna a guvernului, căci monarculu impedece pre ambitiosi si resbelele civili, éra parlamentulu impedece absolutismulu.

Astfelu multi barbatu luminati retornara de la 1848 la monarchi'a ereditaria si moderata casí la cale de medilocu, inse scopulu remase acél'a-si. Garibaldi generariulu republicei romane de la 1848, in 1863 la Aspromonte, in picioru cu glontulu din puscele regesci, strigá se traésca regele Victoru Emanuilu.

Séu i-a venitu a minte outarui liberalu

se impute lui Garibaldi neconsecintia pentru că astadi se lupta contra Papei, densulu care in scrisórea sa de la 20 optobre 1847 adresata nunciulu papale din Montevideo si-imbiá servitiulu seu si a altoru italiani Ponteficelui Piu IX? Nu este neconsecintia, pentru că atunci Pap'a érá liberalu, éra generariulu a spusu apriatu in acea scrisóre: „Ne vom sentí ferici a fi radiemulu opului de eliberare inceputu de Piu IX.“ Deci scopulu i-a fostu eliberarea, si medilócele au potutu fi de multe naturi.

Dreptaceea se nu ne lasámu amagiti de principie retacite, ci se constatámu cumca consecint'a si neconsecint'a nu se mesura de pre medilóce, ói de la scopu. Cu catu o natiune cutare e mai apesata, cu atat'a e mai putienuseru-pulósá in alegerea medilóceloru de eliberare.

Se intielege că aci suntemú fórté departe de cei extremi ce dicu: „e ticalosu poporulu carele vre se tréca de mai bunu, de mai loialu, de catu cum lu crede lumea,“ si éra si „mustrarea de consciintia că am insielatu, e mai suportabila de catu parereá de reu óa am lasatu se me insiele altii.“

Capetulu atinsulu articlu aréta nou'a direptiune politica cu care vreu se se scuseze neamicii natiunalitatei romane pentru amenarea cestiunei de natiunalitate. Acólé máti'a si-scóse ghiar'a din sacu. Dupa ce si-finesce grozavele fantasii politice, se puno si le descarca tóte pre cestiunea de natiunalitate a romaniloru din Ungari'a, că nu este bine a se impartí districtele dupa natiunalitati etc. că lucra pre man'a celor'a din colo de Carpati.

Daca „Times“ a primitu din Bucuresti asemenea informatiuni, e dovéda că corespundintele seu e in man'a reactiunariloru. Dovéda mai departe că reactiunea din Romani'a e surata cu cea din Ungari'a, séu, precum se esprimá unu laudatu barbatu romanu „ea vre se vinda pe romanii de preste Carpati cu pretiulu celor'a din cóce de Carpati.“ Deci candu strainii aducu astfelu caus'a nóstra in legatura cu cele ce se petrecu in Romani'a, precum face „N. F. Pr.“ ne silescu si fora voia se privimú ce se petrece acolo si se rogámu pe fratii nostri a nu se dá reactiunei! Dar densii au preceptu acést'a si pana acum, dovéda intre altele că atacurile contra Domnitoriulu au contribuitu — spre superarea atacatoriloru — a-i naltá stim'a si respeptulu pana la unu feliu de cultu.

Éra daea strainii arunca caus'a pentru amonarea cestiunei natiunalitati romane, o arunca a supra fratiloru nostri din colo de Carpati in sperantia dóra de a produce veri o iritatiune intre noi, — apoi tare se insiéla căci noi romanii ne ferimú de intrige intre noi si nu primimú iritatiune contra neci unu poporu, propágámu neincetatu pacea si fratié-tate, propágámu că fie care poporu e responsabile insusi pentru politic'a sa in fati'a Europei, in fati'a istoriei, si neci o vina nu se póte aruncá a supra altuia. Magiarii nu potú fi asié de pusilanimi se arunce in capulu altor'a responsabilitatea pentru politic'a loru. Deci se scie dsa acelu domnu de niémtiu că pentru veri ce incercari reactiunarie si de iritatiune, romanii n'au de catu unu respunsu stereotipu: lass uns ungeschoren!

Istori'a catu e de lunga marturisésca ea despre loialitatea romanésca. Se spuna insasi daea macar odata unu unicu romanu a fostu tradatoriu de tíera, fie chiar in timpii cei mai grei candu fratii nostri unguri alergau la Constantinopole la paganulu de turecu cu rogarea pre umillita se vina densulu in tíera se faca pace intre fratii nostri magiari. Natiunea romanésca n'a datu contingentu tradatoriloru, a datu inse eroiloru. Si daea acestu trecut frumosu si nemeaculatu nu-i póte capacítá pe fratii magiari, apoi in contra ignorantie voluntare nu e de a se luptá.

Se incheiámu chiar cu ide'i'a numitulu articlu si vom dico: Se nu créda fratii magiarii că ruinandu edificiuulu natiunalitatei romane, in caderea sa nu va aruncá petri a supra magiari-loru!

Chinesu, (langa Temisórá) in nov. v. 1867.

Suntemú in pre placu'a pusetiune, de a poté face cunoscutu onoratoriloru cetitori ai acestui pre stimatu diarnalu, cumca cu ajutoriulu lui Ddieu, catu mai curundu va se ne scapámu odata de supremati'a ierarciei serbesci.

Intielegendu noi inca in lun'a trecuta, că caus'a despartirii nóstre de catra serbi, s'a substernutu din partea congregatiunei cottense ministeriului pentru final'a decisiune: nu intardiáramu a pune tóte petri in miscare, spre a

adună de la singurătatea locuitorii romani sum'a recerută, ca la timpul sau se potemu desdaună pre frații nostri serbi, cu partea ce li compete din averea noastră comună. Spre acestu scopu constituiramu din sinulu nostru unu comitetu provisoriu — sub presiedintia bravului nostru parocu o. d. Iosifu Craciunescu, — constata-toriu din urmatorii membri: Jic'a Ungureanu ca preceptoriu, Georgiu Ivanu controloru, Petru Augustinu notariu, Ilie Ardeleanu, Lazaru Deacu si Iosifu Gombosiu. Aptivitatea acestui pre zelosu comitetu, pan' acum fu incoronata de celu mai imbucuratori rezultat, căci si pan' acum a incasatu peste 2000 fl. Si anume au contribuitu cate 100 fl. v. a.: Rv. d. parocu Iosifu Craciunescu; OO. DD. Petru Augustinu doc. primariu; Jic'a Ungureanu economu; Georgiu Ivanu inspect. scol. loc.; Ilie Ardeleanu econ.; Sred'a Cevoiu econ.; Todoru Chepetianu; Jiv'a Stevii; Todoru Poenariu; Nicolau Rotariu; — Jiv'a Ivanu 80 fl. — Cate 60 fl. v. a.: Ioti'a Craciunescu; Vas'a Golea; Georg. Craciunescu; Pavelu Grozavu. — Cate 50 fl. v. a.: Vasiliu Ianovanu; Cir'a Cevoiu; Mitru Pautia; Georgiu Craciunescu tutoru beser.; — Sim'a Raduccon; 45 fl. — Lazaru Deacu si Mit'a Petcu cate 40 fl. v. a. — Iancu Micsianu si Marcu Mercea cate 30 fl. — Georgiu Sandulu 25 fl. — Cate 20 fl. v. a.: Neit'a Craciunescu; Simoon Draganu; Lazaru Avramu; Iosifu Gombosiu docinte; Nicolau Avramu econ.; Evremu Craciunescu; Petru Suboteleanu; Petru Murgu; Jiv'a Pautia econ.; Jiv'a Suboteleanu; Meila Suboteleanu. — Sofroniu Suboteleanu si Nicolau Ploscariu cate 15 fl. — Cate 10 fl.: Tadi'a Jutchii; Tadi'a Moldovanu; Jiv'a Jutchii; Pro'a Gainu; Stefanu Craciunescu; Nicolau Marinea; Gavri-la Branicu; Meila Ploscariu; Nic'a Monosto-reanu; Tim'a Vacarescu. — Vasiliu Ianovanu 7 fl. — Cate 5 fl. v. a.: Georgiu Ploscariu; Jic'a Jutchii; Nicolau Todoreanu fiulu besericii; Georgiu Ivanu econ.; Tanaticu Micsianu; — Georgiu Laticu si Mitru Cevoiu cate 4 fl. — Emanuilu Fruju, Joti'a Suboteleanu si Ionu Ardeleanu cate 2 fl. v. a. — la olalta 2126 fl. v. a. carea suma deocamdata s'a depusu in cassa de pastrare din Temisior'a.

Deci pretiuindu-se beserie'a noastră la 42.192 fl. 97 cr. v. a. partea serbiloru de dupa proportiunea poporatiunii s'a deșptu cu 5821 fl. 1 1/2 cr.; amu mai avé dara numai 3695 fl. 1 1/2 cr. de adunatu, si ii vomu si adună cu ajutoriulu lui Ddieu, numai ca se ne vedemu odata pentru totdeun'a scapata beserie'a din manile serbiloru, cari nici in momentele aceste critice, candu ambele natiuni asemenea suntemu amenintiate, nu voescu a-se impacă cu spiritulu tempului. — Abiá mai potemu asceptá acea di ferice, candu dupa atatea suferintie amare in decursu de apré doi seculi, o se potemu si noi odata cantá „Osana!“

Urmati-ne dar fratiloru de prin comunele mestecate, si cautati a vo rescumperá si voi besericele, căci acum o tempulu! Aducati-ve a-minte că sórtea si viitoriulu posteritatii noastre jace in manele noastre, de la noi aterna a castigá si pastrá urmatoriloru nostri beserie'a si prin urens'a celu mai scumpu tesauru: *limb'a*, ca pururea so ne binecuventeze, — séu a fi tranșavi si nepasatori, si a lasá din mana si ce'a ce amu mosconitu noi de la protoparintii nostri, si atunci a ne atrage blastemulu stranepitoru nostri si pana preste momentulu!

Auditi ce dice Bonfiniu despre stralucitii nostri strabuni pro cari marele imperatu alu romaniloru Traianu i-a adusu in Dacia: „Colopiele si legiunile romane copleșite intre varvari, tienu inca limb'a romana; si ca se nu o pérda cu totul, se pare a se luptá nu atata pentru tienera vietii, catu pentru intre-gitate limbei!“

Auditi, fratiloru, ce alipire si cata amóre au avutu stramosii nostri catra limb'a maicei lorul Auditi! mai pre sus a pretiuitu limb'a de catu vietii! si pentru-ce? pentru-ca pre acestu nepretiuiveru tesauru se ni-lu pastreze si pre-dee intru intregitatea sa ca o ereditate scumpa. Óre noi se nu scimu iubi si pretiui in asemenea modu acést'a pre scumpa ereditate de la strabu-nii nostri?! Poté-vomu noi primí acea péta a supra consciintiei noastre, ca so lasámu din mani a ni-se rapí unu talismanu pentru care strabu-nii nostri, nainte de seclii de ani, chiar si san-gele si-lau versatu?! Paladiulu acesteia pré scumpe ereditati a fostu si, de dupa constelatiu-nele politice de facia — va remané *beserie'a*, — numai besericea potemu multiam' că si asta-di suntemu romanii deci fratiloru, mai nainte de tóte cautati si voi, castigati-ve besericele cu ori ce pretiu.

Dumnedieu, carele nici in cele mai vitri-giuristari nu si-a intorsu fatia s'a de catra noi, si acum s'a ingrigitu de poporulu sau, si a datu campuriloru noastre rodu bunu si indestu-litoriu; deci modu avemu numai voi'a se nu ne lipsesca, si noi avemu acum cea mai buna oca-siune, de a aretá lumii, că si noi pretiuimu limb'a si nationalitatea noastră mai pre sus de catu vietii!

Georgiu Chineseanulu.

Italia.

Parliamentulu italianu si a deschisu la 5 ale c. siediintele sale; cu acést'a ocașiune rosti generariulu Menabrea, presiedintele ministri-loru, o cuventare din care estragemu:

„Ministeriulu se cugeta detoratu, nainte de ce se voru incepe desbaterile in parlamentu, se descopere pusetiunea relatiuniloru sub cari a primitu administratiunea afaceriloru comune, se dee socotéla de faptele sale de pana acum si se arete calea ce voiescu s'o urmeze.

In urmarea atacuriloru facute din partea garibaldianiloru supra teritoriulu papale, Fran-ci'a dechiará că va trimite o speditiune spre scutirea acelu teritoriu. Dupa acést'a Ratazzi si da demisiunea, regele incredintéza pe Cialdini cu formarea cabinetulu núu. Francia intardiá cu speditiunea, sperandu că administratiunea noua va impedeá numitele atacari.

Asiá trecura mai multe dilo fara se se fi formatu cabinetulu nou. Cialdini abdisé de man-datulu seu, éra regele me insarciná pe mine cu acést'a grea tema.

Intr'acestea generariulu Garibaldi parasi Caprer'a, ajunse pe teritoriulu papale unde curundu urmara evenimentele de la Monte Ro-ondo. Candu am intratu in oficiu érá sporanti-se nu vina trupele franceze, curundu dupa ace'a inse audiramu că s'au imbarcatu la Tou-lon pentru a debarcá la Civitavecchia. Acestu e-venimentu érá pré calificatu a provocá o situa-tiune noua; cu si colegii mei nu intardiaramu neci macaru unu momentu de la lucru, căci vedeam pericolulu ce amenintá tiér'a.

Intentiunea noastră érá se nu bagámu in séma presupunerile esagerato in contra-ne ce se manifestasera aici candu am ocupatu posturile. Amintescu numai de un'a ce dicea că ministri-riulu nostru o instrumentulu unei coujuratiuni publicate in palatulu unui florentinu nobilu. Ia ast'a respundemu numai: mentiuna, calum-nia. Daca cabinetulu presentu s'a constituitu la momentu, s'a intemplatu pentru că s'au aflatu barbati cari de locu au cunoscutu pusetiunea Italiei.

Principiulu de autoritate érá de totu sgu-duitu. Partitele inamice erau active, unii pentru a restitui orendiel'a vechia a trebiloru, alții pentru a pregati o forma noua guvernamentalá, alții éra din ura órba pentru a nemici instituti-unea noastră, si toti la o lalta: pentru a de-rimá zidimentulu unitatii si neependintii patriei noastre Armat'a desorganisata abiá aru fi potutu sustiené ordinea sub relatiuni normale. Neincrederea in regimu se graduá in lontru si in strainetate. Francia inamarita. Nu e aliantia seriósa. Ast'a érá pusetiunea noastră.

Deci ministeriulu nou a trebuitu se arete că principiulu de autoritate, nevatemarea legii vre se le sustiena si se respreteze tratate. In acestu intielesu a vorbitu manifestulu regelui de la 27 optobre.

Trupele franceze inca nu debarcasera la Civitavecchia, candu regimulu regescu aretase fara intardiare celu francesu, că trupele ital. aru trece peste granitie de cumva cele franceze n'aru ocupá teritoriulu papale.

In mani'a observatiunii noastre Francia, dorere, demandá totusi ca trupele ei se debarce la Civitavecchia, pana candu noi, in mani'a opu-seciunii vitale din partea regimulu impartescu, inca demandaramu trupeloru noastre se tréca peste granitie.

Acést'a nu érá din parte-ne actu inami-calulu neci fatia cu Francia neci cu regimulu papale.

Interventiunea franceza crá supraflua dupa ce scaunulu papale nu mai érá periclitatu de garibaldiani, si noi poteamu pretinde ase-mene dreptu la asta ocașiune, ca regimulu fran-cesu, de óre ce noi am fostu gata a ascultá ce-reea poporatiunii romane: se aperámu cu tru-pele noastre pacea publicá, conturbata de garibaldiani. Presenti'a armatei noastre a grabitu re-tragerea voluntariloru ce voiau se asculte de regu. Noi contamu mai multu la dreptulu no-stru de catu la bataliáne. Căci abié poteamu despune de 15.000 barbati, dintre cari numai

12.000 erau pregatiti, pentru unu teritoriu a-própe de 300 chilometri.

In timpulu catu petrecura trupele nostre pe teritoriulu papale au castigatu admiratiunea poporulu, pentru spiritulu ei de ordine si pen-tru disciplina. Pentru a documentá că trupele regesci nu sunt inamicale teritoriulu papale, pe care se aflau, ministeriulu cu dorere trebui se refuse voturile poporale ce se dederá de mai multe comunitati in favorulu unirei cu Itali'a.

Intr'acestea Garibaldi, nevoindu a se re-trage conformu sfaturiloru repetite, dede colo-nialoru sale direptiune catra Tivoli, devenindu atacatu la Mentana de majoritatea imosanta a trupeloru franceze-papale. Garibaldi veni pe teritoriu regescu. Regimulu a trebuitu se lu-puna in prinsóre, ce'a ce din multe cause érá justu.

Desi voluntarii au calcatu legea, intrandu pe teritoriulu papale, regimulu totusi nu potea fi nepasatori fatia cu cei ce au platitu cu san-gele loru intreprenderea. Unu decretu regescu a destinatu 50.000 franci pe séma celoru raniti; acést'a érá umanitate nu consentire cu densii. Mai departe trebui se se faca esaminare, dintre cei ce si ingropau vietii'a, cari sunt cei mai vi-novati; căci cei ce indéma la bataia, se retienu de la dens'a asunsi, ei voiescu numai se se-cere fruptulu sangelui versatu — in casu de reusire.

Acuma trebuie se descopere din ce cauza a rechiamatu regimulu trupele, candu s'au retrasu voluntarii dupa catastrof'a de la Men-tana. Dupa cum ni potom aduce a minte, tru-pele nostre aveau scopulu principalu a constatá unu dreptu: incetandu pericolulu cu care Fran-ci'a si justificá interventiunea sa, au fostu deto-rinti'a noastră a delaturá unu casu de amestecuri ce ar fi potutu indreptat' pe Francia se-si lun-gesca ocupatiunea sa. Afara d'astea regimulu seisi că o a tre'a divisiune stotea la Toulon gata de drumu. Deci nu intardiaramu a dá ordinu ca trupele reg. se se retraga de buna voia.

Credu că sum in pusetiune a respinge a-firmatiunile ce pretindeau că retragerea noastră ar fi fostu medilocita prin provocarea Franciei. Ac-ést'a nu e adevératu. Procedur'a noastră a fostu asié: că divisiunea a 3 nu veni, corpulu francescu din Rom'a se retrase la Civitavecchia, din carele remase numai o divisiune, si sperámú că catu de curundu va returná si ea a casa.

Acuma vreu se vorbescu despre cestiunea Romei. Vetii precepe rezerv'a ce mi e prescri-sa in acestu obieptu gingasiu, ce trece intr'o fasa noua diplomatica. Totusi voi dá desluciri des-pre unele cestiuni cari in strainetate vor versá lumina peste caus'a insemnetatei nalte ce in Itali'a se da cestiunei romane.

Itali'a de la Alpi pana la capetulu Sici-liei e unu regatu unitu prin limba, interese si scopuri. Partitele inamicale s'ar ustaní de giaba s'e strice acestu opu alu seculiloru si alu vointiei nationale. A atacá esistinti'a ei ar insemná a face Europei o vétra periculósa de miscaminte.

Suntu propasiri cari suntu fruptele eve-niminteloru mai próspete; in contra acestor'a rcactiunea e lucru greu. In seclulu 15 press'a tipografica a nascutu maro revolutiune in spire-tele omenesci, astadi sunt inventiunile de ma-chinarfi, comunicatiunile cu căi ferate, cu elec-tricitatea etc. cari provóca revolutiune in inter-resele materiale si in raportulu intre popóra, cari suntu silitu lu uniuo mare intr'olalta.

Observatoriulu ce esaminéza figur'a teri-toriala a Italiei vede in inim'a peninsulei unu statu ce are capitala, carea contine tóta glori'a patriei noastre, asiú dice a tóta lumea, si in care se personifica idei'a uniuoci italiene. Acostu statu micu ce intrerupe cele mai momentóse comunicatiuni intre médiadi si medianópte e o pedeca vecinicá pentru reportulu neincungiura-bilu a provinciiloru ce acum s'au impreunatu, incatu nu se potu desbiná.

Daca regimulu acestuiu statu s'ar invof a usiorá pedecelu de comunicatiune ce se naseu prin varietatea administratiuniloru, atunci pe-dec'a ar fi mai putienú sentita. Dara greutatile din contra, se totu mai inmarescu, in catu pu-temu afirmá ca teritoriulu papale o pentru noi mai putienú accesiveru de catu óre care alta tíera vecina. Pentru a merge la Roma se cere de la unu italianu se aiba permissiunde la unu agentu strainu. Cetatea ce odinióra érá capital'a lumii si glori'a Italiei e veghiata de soldati a-dunati de prin tóte laturele si coltiurile Euro-pe. Rom'a e casí condamnata din partea Italiei. Si mai multu: Cetatea oterna e in timpulu de fatia puntulu contralu alu conspiratiuniloru ce se fabrica contra constitutiunei italiene. Acést'a si altele indéma popórale regatulu la activi-

tate opositionala si nu e de admiratu că pretindu asiá de ferbinte Rom'a. Deci strigarea: „Rom'a se fie capital'a Italiei“ e numai o manifestatiu-ne de neplaceri provocata prin situatiunea ab-norma a reportulu între s. scaunu si între re-gatulu Itali'a. Aceste nisuintie naturale le folo-sesce parti'a revolutiunaria in intielesulu ei; ar fi inse nejustu a o condamnă pentru acést'a.

Ca se lamurescu acést'a si mai bine punu, casulu — care póte nu se va dá neci candu — că in Francia va ocupá unu domnitoriu stra-inu tienutulu Saine d'odata cu Parisulu, impe-decandu comunicatiunea între comitatele de la nordu si sudu. Atunci sciu bine că Francesii nu ar avé neci ataf'a rabdare, cata noi.

Vorbindu despre Rom'a se considerámu cestiunea si din altu punctu de vedere, căci ea e capital'a si pontulu centralu alu statulu, resie-dinti'a capulu supremu alu religiunei catolice. Leaganulu catolicismulu e aici.

Ori si care modificatiune in conditiunile sustatatóric ale statulu papale regatulu Itali'a le face numai sub conditiune se scutésca si res-pecteze neependintia si demnitatea pontificelui etc. Deci nu se tratéza cu unu suveranu, ei cu unulu ce in tóte atributele trebuia scutitu si respectatu. Si trebuio observatu că situatiunea presentá, desi strica multu intereseloru italia-nesci, totusi respectéza pretensiunile capulu supr. biserieescu.

Deci o conventiune între Itali'a si s. scaunu e imosibila. Cu sil'a nu póte fi reali-sata; asiá dara numai prin increderea castigata prin regimulu italianu se póte ajunge ca Pap'a se aiba in scutulul rogelui Italiei garanti'a ce i face trebuintia si pe care de giaba o cauta in spriginirea soldatiloru straini.

Cei ce cugeta că poterea si suprinderea ajungu pentru a pune man'a pe Rom'a, — se insiéla si se voru insiéla pururea. Amintescu numai de observatiunile lui Cavour ce le a fa-cutu acestu barbatu eminentu de statu in sie-dinti'a memorabile de la 25 martiu:

„Afirmu, domniloru, că numai Rom'a póte fi capital'a Italiei. Aici inse se naseu greutatile problemei. La Rom'a cauta se ajungemu, inse sub 2 conditiuni: Cu convoirea Franciei, si a dóu'a, multimea mare a catoliciloru din Itali'a si din lume se nu privésca unirea Romei cu cea lalta parte a Italiei ca servilismu pentrubis-erie'a catolica.“

Deoi numai prin moderatiune potemu a-junge la deslegarea acestei grele tome.

Dupa aceste trege vorbitoriulu la ces-tiuni finantiale, la organizarea armatei italiene si incheia: „In aceste timpuri grele ar trebui se fimu toti de unu cugetu. Cine nu e cu noi, e contr'a noastră, căci toti trebuie se ne insirámú sub drapelulu monarciei pentru se scutimu Ita-li'a de periculi ce o amenintia, pe acea Italia a carei intemciare este opulu seculiloru etc.“

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile, negótiiloru sunt:

	centenariulu (marge, mage)	
<i>Bumbaculu</i> Egiptianu	75 fl.	95 fl.
„ Nordamer. middl.	55	57.50
„ Grecescu	50	55
„ Levantinu I.	40	48
„ Persianu	35	40
„ Ostind. Dhol. fair	42.50	„
„ „ midd. fair	45	„
<i>Canep'a</i> de Apatin	20	22.75
„ „ Itali'a, curatite faine	65	84 fl.
„ „ „ midlocia	50	60
„ „ „ Poloni'a naturala	19	20.75
„ „ „ curatita	25	31.25
<i>Inulu</i> natural de Polonia	20.50	23
„ „ Moravia natural	28	38
<i>Mierea</i> de Ungari'a naturala	21	22
„ „ Banatu alba	—	—
„ „ Ungari'a galbena	21.50	22
<i>Sementi'a</i> de trifoiu din Stiria		
„ cea rosia curatita	27.50	28.50
„ „ lucerna italiana	28.50	29.50
„ „ „ francésca	37	38
„ „ „ ungarésca	28	28.50
„ „ „ curatita	29	30
<i>Talp'a lucrata</i> (Pfundleder prim.)	98	100
„ „ („ Corametti)	90	94
<i>Pelea</i> de bou, uda cu órne,		
„ cea din Poloni'a de	822—24	
„ „ din Ungari'a de	827—28	

"	"	"uscata cent. 55—58 fl.	
"	"	vaca " " 57 " 60 "	
"	"	vitielu " " " " " "	
"	"	fora capetine 138 " 143 "	
"	"	cu capetine 122 " 127 "	
"	"	din Poloni'a cu cap. 90 " 98 "	
Oleiu	pontru templari	celu negru	15 16
"	"	celu brunetu	24 25
"	"	celu galben.	26 27.50
Oleiu	de inu		31.50 32.50
"	"	rapitia (rafinatu)	" — "
"	"	terpentinu galitanu	15 16.50
"	"	rusesu	15 " 16
"	"	austriacu	19.50 20.50
Colofoniu.		7 1/2 " —	7 3/4
Smol'a negra		5 3/4 " "	6 1/2 "
Unsbrea	de cenusia din Iliri'a	19	20
"	"	Ungaria (alba)	16.75 17.55
"	"	(albastra)	15.25 15.75
Rapiti'a	din Banatu, metiulu		
"	"	austriacu	5.75 5.87
Perulu	de capra din Romani'a	27 fl.	29 fl.
Lan'a	de oie, cea de ierna	100 " 105 "	" —
"	"	véra	90 " 95 "
"	"	mielu (fina)	150 " 160 "
"	"	oie din Transilvani'a	97 " "
"	"	Brail'a, Jalomiti'a	72 " 73 "
"	"	Romani'a mare	58 " 60 "
"	"	mica	62 " 64 "
"	tabaci (Gärber) din		
"	Romani'a	58 " —	60 —
"	oie din Banatu, cea		
"	comuna, grósa	53 " —	54 —
"	oie din Banatu tigai'a	65 " —	70 —
"	véra din Besarabi'a	52 " —	—
Unsbrea	de porc	40 " 41	
Slanin'a	afumata (loco)	41	— 42.50
Cer'a	din Banatu si din Un-		
"	gari'a, cea galbena	125 " —	128 —
"	cea nalbita	150 " —	160 —
Prunele	uscate, din 1865	15	— 17
Zaharulu	Raffinade	31.50	32
"	Melis	30.25	31
"	Lompen	29.50	— 30.25
Grâuulu	din Banatu 89 % metiul		cr.
Ordiulu	"	"	"
Ovesulu	din Ungar.	"	"
Seulu	de oie din Romania	—	—
Coltiani	(Knoppert) I. din 1866	16.50	17.00
"	"	II. " 1866	15.00 15.50
Dirdie	(Trontie) Unguresci, albe	11.75	12.75
"	"	jumetate albe	9.75 10.75
"	"	obele	— 7.75 8.75
"	"	ordinare	— 6.25 7.25

Aradu, 7 decembrie.

De asta data am se aretu schimbări insemnate in negocierea bucatelor si in cercarea lor. In decursulu septemanei avuramu cercare rea, si pretiurile scadiura inca tare; comunicatiunea asemenea a incetatu. Speramu ca aceste impregiurari nefavorabile negociarii cu bucate nu voru avé durata lunga. Desi timpul e uritu si drumurile forte role, totusi avuramu bucate de ajunsu la piatia si mai vertosu cucurudiu. —

Pretiurile sunt: Grâu de frunte cu 5 fl. 50 la inceputu, mai tardiu cu 5.20—30; Grâuulu de rendu era de la 4.25—4.75 Secar'a cu 3 fl. 45—50; Ordiulu cu 2 fl. 35—40 Cucurudiu. de demanétia cu 2 fl. 40, mai tardiu cu 2 fl. 35 cr. la metiu. Timpulu e móle si ploiosu.

VARIETATI.

— **Miscari slavene.** Do unu timpu in éocce desvóla slavii din Viena o activitate strordinaria pentru asociari, precum si pentru a se intruni si consolidá între sine. Cunoscutul organu federalisticu alu lor, ce apare in Viena in limb'a nemtiésca, provocá mai de unadi tinerimea studiósá slavéna se se asocicze, astadi vedem cá conchiamu pe „20 milióné de slavi din Austria“ se tiena unu congrésu slavenescu in Viena, dicendu între altece: „Fiecare slavu din Austri'a sente cá are comune interese pentru cultura, limba si natiunalitate cu fratele seu de la médianópte si médiadi, cumca ignorarea tendintiloru lui trebuie se péra, cumca cele 20 mil. de slavi sunt siliti a

face tóte pentru ca in fine se fie respectati. Si acést'a s'ar ajunge printr'unu congrésu slaveanu tienutu in metropoli'a imperatfei.“ Din alte parti locuite de slavi vinu in numitul organu voci si striga lor: „Concordia res parvae crescut, discordia maxime dilabuntur.“ Óre firear de prisosu a atrage si atentiunea romaniloru la acestu proverbu bunu latinescu?

— **Cum se educa principele de coróna.** „Nar. Listy“ aréta cá s'au procuratu do la o libraria din Praga mai multe carti de lectura in limb'a cehica, pe sém'a principelui de coróna Rudolfu. Intre alte opuri se alése spro acestu scopu o „Geografia pentru tinerimca patriotica in Boemia“ pe care consistoriulu si regimulu nu o aprobese de legendariu in scólele cehice, pentru „cá in ea sunt prè adeveratu descrieri, Ioanne Husz, Zisohka si alti barbati mari din istori'a natiunala a cehiloru“ — dicea regimulu.

— **Calea ferate Oradea-Clusiu.** Rudolfu Gunesch profesor de sciintiele matematice la politecnic'a d'aici a primitu a supra'si inspectiunea peste zidirea calei ferate Oradea mare-Clusiu, — provocatu fiindu la acést'a din partea ministeriului ungurescu de comunicatiune.

— **Unu curieru de posta, puscatu.** Alalta ieri aretà unu telegramu din Belgradu cumca curieriulu austr. de posta a fostu puscatu aflandu-se 4 óre indepartatu de numi'a cetate. Scirile mai nóuc despre acést'a intemplantu spunu cá curierulu a fostu puscatu pe neasceptate de unu barbatu imbracatu in vestminte europene. Postilonulu, post'a intréga si 8 cai remasera neatacati. Caus'a se dice a fi fostu resbunare personala. Polit'a serb. face stricta cercetare.

— **„Pungolo“ vestesce** ca Mazzini se afla tare bolnavu in Lugano in catu este indoiéla despre reinsanetosiare.

— **Principele Salm-Salm** a datu in forma de epistola o declaratiune catra Don Miguel Lopez, in care la fine se cetesce: Dta provoci naintea lumii intregi se ti se presinte toti cari te invinovatescu de tradatoriu; eu te invinovatescu si acceptozu provocarea Dtale naintea lumii intregi. Am incredere de ajunsu in regimulu si speru cá elu nu ni va pune pedeci.

In timpul celu mai d'apópe voiu merge insocitu de mai multi comilitoni amici la Oaxaca, loculu nou alu destinarii nóstre. Acolo dara, dupa publicatiunea aceste epistole, me voi poté aflá cu arm'a a mana ca se-ti dau socotéla pentru cele ce prin acést'a ti am impartasitu. Capuchinas-Queretaro, 4 optobr. 1867. Felix, principe Salm-Salm.

— **Santienia.** Din St. Petropole se scrie cá curundu se va aduná santulu sinodu pentru a dechiará de santu pe metropolitulu Moscvei, Philaret, care mori de unadi.

— **Voluntarii italiani** cari raniti au cadiutu in prinsóra guvernului papale, sunt tratati — spune „Riforma“ din 3 l. c. — forte reu. Necuratia mare prin spitale, vestmintele si ingrigirea necesaria lipsese.

— **Proieptulu lui Eötvös** pentru reuniuni scolare face mare s'ara in comitatulu Aradului. Prin contribuiuri s'au adunatu multi bani. „Arad. Z.“ inscintieza despre o consultatiune pregatiórie tienuta sub presiedinti'a comitetului supremu. Curundu se va tiené o adunare generala.

— **Cum se intereséza invetiatorii si preotii nostrii de crescerea prunciloru.** Calotirindu prin cerculu Fagetului, in dioces'a Caransebesiului unde de la anulu 1866 se tienu conferintiele invetiatoresci, menite a ni insuflá mari sperantie, vedui cá unii invetiatorii, inca dintra cei mai apti, au datu uitarii chiamarea lor de invetiatori. Intr'o comuna in protopresbiteratul Fagetului, in G. m. nici cá s'a mai tienutu scóla de vre o trei luni de dile, si in trecerea mea prin acést'a comuna, aflai o grupa de prunci sburdandu-se in jocuri pe strade, in locu de a invetiá inca din fragedele tinerecie. Ce se ascepte natiunca de la asemenea generatiune, ce patri'a nóstra romanésca? Se me ierte d. preotu si invetiatorii a li spune, cá daca nu-i vede inspectorulu, i vede Ddiu naintea caruia vor trebui se dee socóta. C.

— **Esagerari.** „Wanderer“ de astadi (mercuri) vorbindu despre tratatulu eventualu de posta între Romani'a si Austri'a, ca se contribuésca si densulu la noincredero între aceste dóue state, spune cá de curundu o postaromana a fostu despoiata si s'au luat la 50.000 galben; bani de ai statului si o multime necunoscut.

inca de bani privati. Cu atat'a se finesce naratiunea. Furturi la posta precum scimu se intempla si la noi chiar in edificiuulu postale impreg. in Viena. Pre aiurea inca se gasescu asemené ómeni rei. Este inse o rea credintia candu naratiunea se finesce cu atat'a, cáci „Romanulu“ din 23 nov. v. éca cum descrie caus'a: „Aflamu cá alalta-ieri cariola a fostu atacata in judetiulu Romanati si s'a luatv vre 900.000 lei. Indata administratiunea a prinsu pe renumitul bandidu Albulescu chiaru in orasiulu Craiova, si dupa cercetari s'au si gasitu o mare parte din bani; pe d'alta parte, luandu urmele calcatoriiloru carirolei a si gasitu cate-va gropuri. Siépte prefecti sunt somati a nu se repausá pana nu vor descoperi pe briganti si tóta sum'a luata. Asceptamu ca Monitorele se ne dea sciri mai positive.“ Deci unde se gasescu banii si furii, peccatulu'e cam stersu, dar undo nu se gasescu?

— **Guvernamental'a romanésca** luandu notitia cá unu d. corespundinte alu Albinei s'a provocatu la „Gaz. Tr.“ in afacerea cu Kossuth, afirma cá „Alb.“ s'a provocatu la „Gaz.“ casí la autoritate. Dar dens'a a uitatu cá nu este vorba de cestiune teologica ca se se faca provocare la autoritate. De alta parte vátama modesti'a dloru de la „Gaz.“ Dens'a ar poté fi macar atat'a de betrana ca se scie cá in politica nu sunt autoritati, de catu numai pentru guvernamentali, alii nu credu in ele cáci se ruinéza. I recomandamu pentru órele libere de lectura pre Enricu Heine, scrietoriu clasieu si la nemti si la franci, elu aréta cu multu sarcasmu cum se ruinéza natiunile cari credu in autoritati politice. Dupa lectura se va convinge dsa si mai bine ce ridiculositate a scrisu.

— **O gluma.** Intr'unu banchetu la reprezentantele Franciei in Viena ducele de Gramont, si-a permis o dama a intrebá: „cum stati cu conferinti'a?“ Ducele dede unu respunsu rapede: „Vom conferi multi séu putieni, totu un'a!“ — „Mai este inca unu medilocu — replicá dam'a — se nu conferiti defelu.“

Respunsuri. Dloru din Huniadóra cari ni-au t'insu provocare in Conc. Respunsulu nostru l'aveti in nr 114 alu Alb. între respunsuri, binevoiti a-lu cercá. — La M. langa T. Daca ar fi mai interesantu.

105—867.

Concursu.

Pentru definitiv'a deplinire a statiunei invetiatoresci din Poienii de jos, in protopresbiteratul Meziadului, cottulu Bihoru, cu care statiune sunt impreunate urmatórele emoluminte: 84 fl. v. a. 7 cubule de grâu, 5 de cucurudiu, 4 cubule de grâu pentru cantoratu, 1 cubulu fasóla, 190 portiuni de fenu, 190 fuiuóre,

13 % lumini, 12 stangoni de lemne, pe langa aceste cortelu liberu si gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune invetiatoresca, voru avé recursurile lor cu documinte necesarie, in decursu de 4 septemari de la prim'a publicatiune P. V. consistoriu Aradanu adresato a le transpune subscrisului in Baitia.

Baitia, (Rézbánya) 25 nov. 7 dec. 1867.

Petru Sabo,
protopresbiteru alu Meziasiului,
inspoot. distr. de scóle.

[1—3]

Cursurile din 10 dec. 1867 n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	53-50	53-70
" " contributionali	58-15	58-30
" " nóue in argint	89-60	89-80
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	78-—	78-50
Cele natiunali cu 5% (jan.)	66-40	66-60
" " metalice cu 5%	67-10	67-25
" " " maiu—nov.	59-—	59-20
" " " 4 1/2%	50-50	51-—
" " " 4%	44-25	44-75
" " " 3%	83-50	84-—
Efepte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	75-75	75-90
" " " 1860 1/2 in cele intregi	83-10	83-30
" " " " 1/2 separata	90-50	91-—
" " " 4% din 1864	79-50	76-—
" " " din 1839, 1/2	149-50	150-—
" " bancu de credit	129-80	130-20
" " societ. vapor. dunarene cu 4%	86-—	87-—
" " imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	118-—	120-—
" " " Salm à 20	32-—	32-50
" " cont. Palffy à 20	24-25	24-75
" " princ. Clary à 20	26-—	27-—
" " cont. St. Genols à 20	25-25	25-75
" " princ. Windischgrätz à 20	16-60	17-60
" " cont. Waldstein à 20	20-25	20-75
" " " Koglevich à 10	13-50	14-—
Oblegatiuni desarscinate de pamentu:		
Cele din Ungaria	70-50	71-—
" " Banatul tom.	70-50	71-—
" " Bucovina	64-—	65-—
" " Transilvania	64-—	65-—
Actiuni:		
A bancu national	677-—	678-—
" " de credit	184-—	184-20
" " scout	617-—	619-—
" " anglo-austriace	107-60	108-—
A societatei vapor. dunar.	482-—	484-—
" " " Lloydului	187-—	189-—
A drumulu ferat de nord.	170-—	170-80
" " " stat	242-50	242-70
" " " apus (Elisabeth)	141-—	141-60
" " " sud	170-75	171-25
" " " langa Tisza	147-—	147-—
" " " Lemberg-Czernowitz	167-75	168-25
Bani:		
Galbenii imperatesci	5-77	5-78
Napoleond'ori	9-70	9-71
Friedrichd'ori	10-05	10-10
Suverenii engl.	12-10	12-15
Imperialii rusesci	9-95	10-—
Argintulu	119-50	120-—

Esistinti'a de dóuedieci de ani de medilócie gustabile de medicina pe campulu realitatii.

Sunt acum'a 20 de ani de candu berca de sanetate din estratu de maltu (ordiu moiatu)

depositulu centralu: Viena, Kärnthnerring nr. 11

s'a latitu peste tóta fati'a pamentului, si pentru realitatea si bunetatea ei interna se gusta pentru placere, intarire, sanetate si pentru viétia; totasiá maltulu intaritoriu de peptu den tempulu de mai nainte, ce acum'a se numesce ciocolata de sanetate din maltu, surogatulu celu mai eminentu de cafea, unde acést'a nu póte fi permisa. Efeptulu e necomparabilu; citamu urmatórele scrisori: Straussberg, 14 optobr. 1867. Prin o aprindere perniciosá a pelei de peptu (diafragma) mi perdusem tóte poterile, dara delocu dupa ce am intrebuintiatu antai'a sticla den berea eminenta a dtale m'am sentitu mai in poteri si tus'a s'a mai domolitu.“ H. Lorenz. — Wittstock. Ciocolat'a de sanetate diu maltu a dtale este pentru mine beutura tare ajutatória care in privinti'a gustului pestrece mancarile indatinate la dejunu, eschidiendu inse neplacerele in urmare acestora precum: iritatiune, flegma, stinghizarea aparatelor de mistuire. O. Camler. Dintre vro 300 de lazarete in cari in timpu de resboiu medicii s'au folositu de fabricate din maltu de Hoff. (berea de sanetate din estratu de maltu, ciocolat'a de sanetate din maltu, bonbónele de maltu pentru peptu) reproducemu numai urmatóri'a scrisória: Sergentulu Wintzlow obsérva in data catu a contribuitu gustarea berii spre intarirea poteriloru sale slabite. Comissiunea regésca a lazaretului in Inowraclaw. de Wienkowski, capitanulu Dr. Schaernack, medicu din statulu majoru.

Spre luare a minte! se previne falsificariiloru ce pe siedul'a pretiului pórtá numele „bere de sanetate din estratu de maltu“ („Malzextrakt-Gesundheits-Bier“) éra nu numele:

2—3/3

Ioane (Johann) Hoff.

Liferantele de curte si mai multoru domntori.